

Een analyse van overzichtsstudies naar inclusief onderwijs

Colloquium 'Samen onderwijs vormgeven'
woensdag 20 juni, te Antwerpen

Aster Van Mieghem

- Doctoraatsstudent

Prof. dr. Elke Struyf

- Promotor

Prof. dr. Karine Verschueren

- Co-promotoren

Prof. dr. Katja Petry

SONO

STEUNPUNT
ONDERWIJS ONDERZOEK

KU LEUVEN

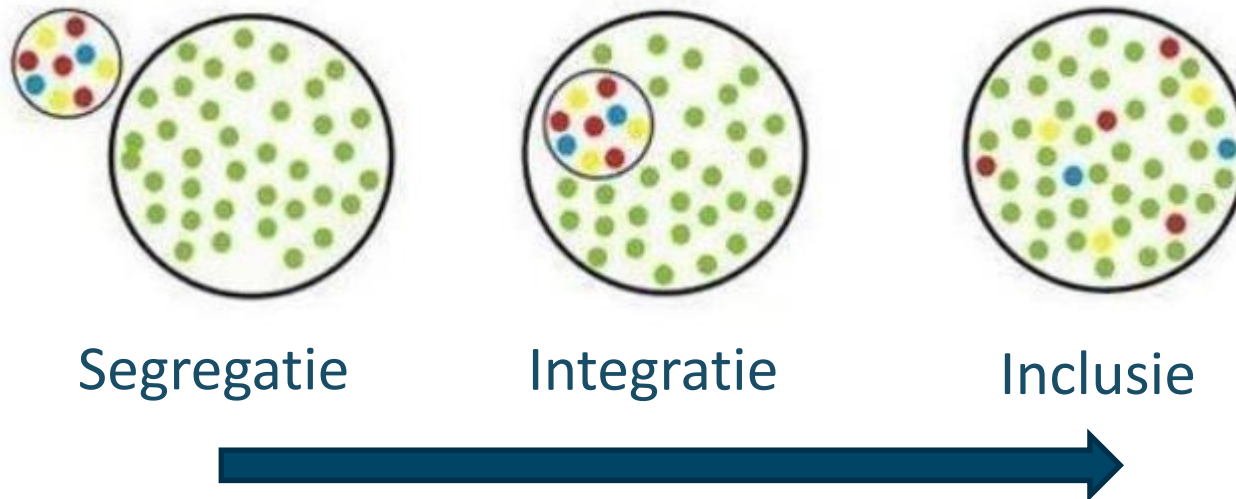
 Universiteit
Antwerpen

Inhoud

- 1. Introductie**
- 2. Methode**
- 3. Resultaten**
- 4. Discussie**
- 5. Conclusie**

1. Introductie

Internationale beleidsontwikkelingen:

Inclusief onderwijs – M-decreet in Vlaanderen

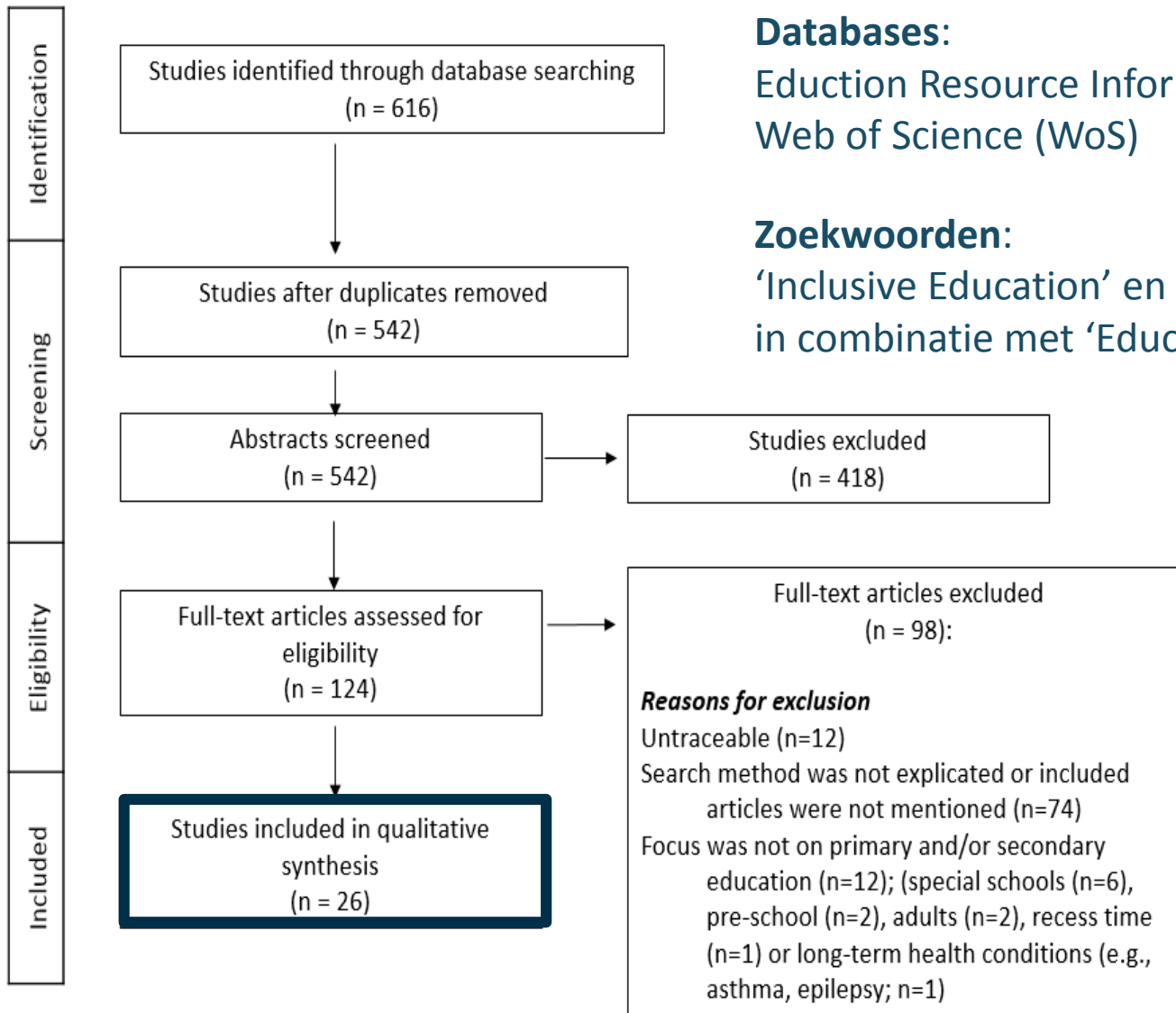
Inclusief Onderwijs (IO) is het engagement om leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften (SOB) te includeren in het gewoon onderwijs door het verbeteren en aanpassen van specifieke klaspraktijken aan de noden van de individuele leerling.

1. Introductie

Onderzoeksvragen:

- (1) Welke thema's in het kader van inclusief onderwijs werden reeds onderzocht?
- (2) Wat kunnen we hieruit leren voor de praktijk?
- (3) Welke hiaten zijn er nog binnen dit onderzoeksveld?

2. Methode

Databases:

Eduction Resource Information Center (ERIC)
Web of Science (WoS)

Zoekwoorden:

‘Inclusive Education’ en ‘Special Educational Needs’
in combinatie met ‘Education’

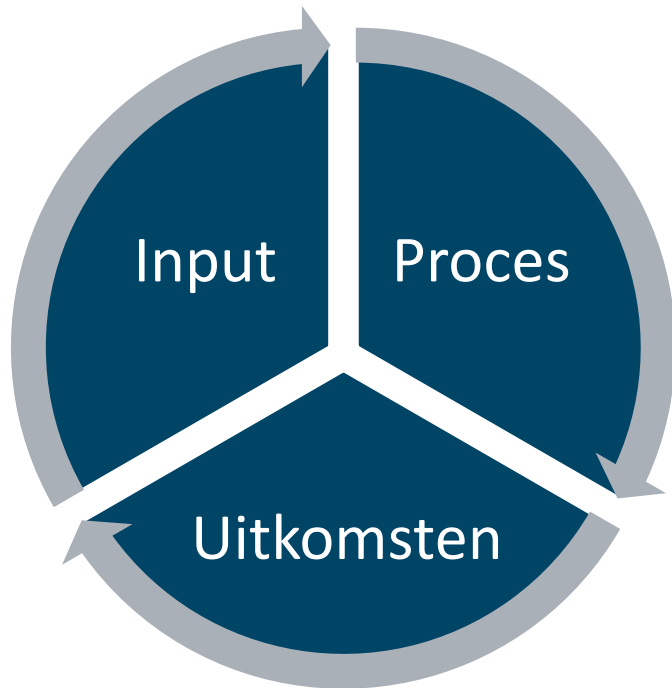
Inclusiecriteria:

- zoekmethode is omschreven
- geselecteerde artikels zijn weergegeven
- focus op IO in gewoon lager en/of secundair onderwijs

2. Methode

Analyse

Inhoudelijke thematische analyse, gestructureerd aan de hand van het input-proces-uitkomsten model van Kyriazopoulou en Weber (2009, pp14-15):

Input:

alle aspecten geboden aan het systeem om een bepaalde uitkomst te bereiken

Proces:

alle onderwijsactiviteiten, inclusief procedures, staat-/school-/districtsbrede- en/of klasinstructiepraktijken

Uitkomst:

effectiviteitsmaten zoals participatie- of leeruitkomsten

3. Resultaten

Thema 1: Attitudes ten aanzien van IO (input) (12/26)

ouders en medeleerlingen

>

leraren

Leraren: Hoofdrol in de implementatie van IO!

→ Van belang om hun attitudes positief te beïnvloeden

- kennis over SOB
- ervaring met IO

Allemaal minder positieve attitude ten aanzien van leerlingen met

- gedragsproblemen
- verstandelijke beperking

3. Resultaten

Thema 2: Professionele ontwikkeling van leraren gericht op de realisatie van IO (input) (4/26)

Meer effectief wanneer het focust op:

- ✓ specifieke noden van leerlingen (*'field experiences'*)
- ✓ specifieke bezorgdheden van leraren in hun onderwijscontext (*'follow up sessions'*)

3. Resultaten

Thema 3: Praktijken die IO in de hand werken (proces) (8/26)

Twee soorten praktijken bevorderen IO:

(1) Extra ondersteuning voor leraren, van:

- andere leraren ('*team-teaching*' of '*co-teaching*')
- onderwijsassistenten
 - I. ↑ mogelijkheden om leerlingen met SOB directe instructie te verschaffen
 - II. ↑ focus op leerdoelen

(2) Ondersteuning door medeleerlingen voor leerlingen met SOB, via

- peer-gemedieerde interventies
 - I. steun van medeleerlingen en het modelleren van sociaal gewenst gedrag door de medeleerlingen → ↑ inclusief klasklimaat
 - II. voordelen voor leerlingen met een autismespectrumstoornis

3. Resultaten

Thema 4: Leerlingenparticipatie (uitkomsten) (10/26)

Sociale participatie (8/26)

- de aanwezigheid van positieve sociale contacten, interactie en vriendschappen tussen leerlingen met SOB en hun klasgenoten
 - leerlingen staan open voor vriendschappen met medeleerlingen met SOB
 - opnemen verzorgende rol door klasgenoten = valkuil
 - doordacht samenstellen van klasgroepen

Academische participatie (2/26)

- hierover wordt minder gerapporteerd
- desondanks zijn er aanwijzingen dat leerlingen met SOB betere academische en professionele vaardigheden ontwikkelen in een inclusieve secundaire onderwijssetting

3. Resultaten

Thema 5: Reflecties over onderzoek naar IO

(4/26)

- Verhelder definitie van inclusie en omschrijf wat bedoeld wordt met een beperking of SOB
- Heb aandacht voor:
 - 1) de responsiviteit van het onderzoek:
 - bruikbaarheid van resultaten,
 - de toegankelijkheid en
 - de consistentie ervan
 - 2) samenwerking met praktici:
 - voor meer kans op een succesvolle vertaling van onderzoeksresultaten naar de praktijk

4. Discussie

OV 1: Welke thema's in het kader van inclusief onderwijs werden reeds onderzocht?

Vier thema's gaan over inhoudelijke aspecten van de implementatie van inclusief onderwijs:

- (1) attitudes ten aanzien van IO
- (2) de professionele ontwikkeling van leraren ten voordele van IO
- (3) praktijken die IO in de hand werken
- (4) participatie van leerlingen met SOB op sociaal en academisch vlak

Een laatste thema heeft betrekking op:

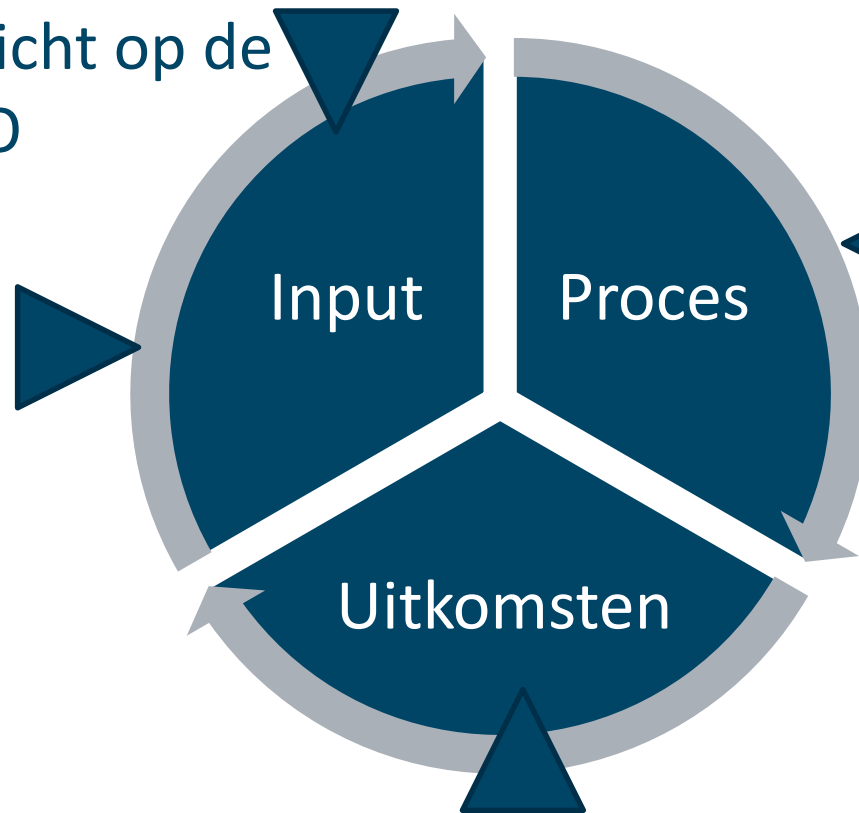
- (5) aspecten van onderzoek naar inclusief onderwijs

4. Discussie

OV 2: Wat kunnen we hieruit leren voor de praktijk?

2. Professionele ontwikkeling van leraren gericht op de realisatie van IO

1. Attitudes t.a.v. IO

3. Praktijken die IO in de hand werken

4. Participatie van alle leerlingen op sociaal en academisch vlak

4. Discussie

OV 3. Welke hiaten zijn er nog binnen dit onderzoeksveld?

Met betrekking tot input:

- Attitudes van leerlingen met SOB en directies
- Professionalisering van leraren op de werkvloer & informele vormen van leren
- Randvoorwaarden: financiële middelen en aangepaste infrastructuur

Met betrekking tot het proces:

- Schoolbeleid en didactische praktijken in de klas

Met betrekking tot de uitkomsten:

- Academische participatie van *alle* leerlingen

5. Conclusie

Professionele ontwikkeling van leraren, gebaseerd op goede praktijkvoorbeelden die leiden tot succesvolle ervaringen en gelegenheid tot intervisie of bespreking van concrete casussen achteraf, is van vitaal belang voor de implementatie van inclusief onderwijs.

